

Datum 2023-03-23

Diarienummer GBT 2023-00049

Skolinspektionen (SI 2023:1046)

Göteborgs stad, Grundskoleförvaltningen
(N609-0737/23)

Göteborgs stad, Stadsmiljöförvaltningen

Göteborgs stad, Stadsbyggnadsförvaltningen
(BN 2022-007732)

Göteborgs stad, Miljöförvaltningen

Kopia till Skandia Fastigheter
(Jens Kvarnström)

Information om verksamheten vid Göteborgs botaniska trädgård

Med detta yttrande vill vi förmedla kunskap och information om Göteborgs botaniska trädgård som kan vara värdefull i samband med prövningen av Jensen Educations ansökan om att bedriva skolverksamhet i fastigheten Göteborg Änggården 34:2, som ligger granne med Botaniska (Göteborg Änggården 34:1).

Syftet med en botanisk trädgård

En botanisk trädgård är en forskningsinstitution som håller levande växtsamlingar i syfte att bevara och forska på växter och den biologiska mångfalden. I Göteborgs botaniska trädgård finns 20 000 olika växter från mer än 130 länder. Dessa växter är insamlade under trädgårdens hundraåriga historia och successivt planterade på lämpligt ställe utifrån odlingsförutsättningar, gestaltning samt klimat.

En botanisk trädgård är också ett stort besöksmål. Mer än 600 000 besökare, varav många långväga ifrån, besöker årligen trädgården. Göteborgs botaniska trädgård är på flera områden en av Europas ledande botaniska trädgårdar.

I en botanisk trädgård är växterna det centrala. Många av växterna är utrotningshotade eller till och med utdöda i sina naturliga växtmiljöer i olika länder. En botanisk trädgård kan liknas vid ett museum, en plats att vara rädd om. Det är därmed en mängd saker som inte är tillåtet inom trädgården, såsom att klättra i träd, spela fotboll, äta eller plocka växter och frön, grilla eller cykla.

Historik

Botaniska trädgården i Göteborg invigdes 1923. Fram till att Västra Götalandsregionen bildades var trädgården en del av Göteborgs stad. Som sig bör i en botanisk trädgård spelade forskningen en stor roll redan från början. Den botaniska institutionens vagga kan sägas vara i själva trädgården, och byggnader växte fram på Botaniskas mark i takt med forskningsbehoven. Detta genom att kommunen lät universitetet bygga där, under förutsättning att byggnaderna användes för universitetsverksamhet.

När Akademiska Hus bildades träffades ett avtal mellan staten och Göteborgs stad (år 1996) som upphävde ändamåls- och återgångsklausulerna samt tog bort överlåtelsehindren för en mängd fastigheter, bland andra del av Änggården 34:1 Botaniska, dvs nuvarande Änggården 34:2. Detta var okänt för Botaniska trädgården fram till att Akademiska Hus sålde fastigheten till Skandia Fastigheter år 2022.

Värdefulla träd som ingår i samlingarna finns på Skandias område

Ursprungligen var alltså fastigheten som nu Skandia Fastigheter äger en del av den botaniska trädgården. Mot bakgrund av det, samt ett nära samarbete mellan universitetet och Botaniska, så är det helt naturligt att det inte går att se fastighetsgränsen ute i verkligheten. Trädgården övergår helt obemärkt i det område som nu är tänkt att bli skola och skolgård. Träden som finns i detta område, på båda sidor av fastighetsgränsen, är planterade av Botaniska och är en viktig del av växtsamlingen.

I bilaga 1 finns en karta samt beskrivning av de träd som är mest unika. Flera av dessa träd är mycket värdefulla. Botaniskas utgångspunkt är att dessa träd fortsatt behöver ingå i samlingarna och skyddas mot störningar. Det innebär att de inte kan ingå som en del av en skolgård, utan måste skyddas genom exempelvis staket runt om som gör så att det inte går att klättra i träden eller påverka rötterna, genom exempelvis slitage på markytan ovanför rötterna.

Trafiksituationen runt Botaniska och den blivande skolan

Tillfartsvägen för Botaniska är, liksom för den blivande skolan, Carl Skottsbergs gata. Det är en lokalfartsgata, som är väl trafikerad. Den närmaste hållplatsen inom kollektivtrafiken ligger relativt långt bort. Det finns en farlig korsning när man kör in på lokalgatan, som innebär en utsatt situation för gångtrafikanter samt cyklisterna. Det gör att Botaniska bedömer att andelen föräldrar som kommer att köra sina barn till skolan kommer bli betydligt högre än i vanliga fall. Det kommer att sätta ytterligare press på trafiksituationen. Närboende har lyft trafikfrågan som ett problem, som nu riskerar att öka.

Bullersituationen i Botaniskas entréområde har diskuterats som ett möjligt arbetsmiljöproblem relativt våra medarbetare som arbetar i besökscentrum i entrén. Besökscentrum har en försäljningsyta som gränsar till Carl Skottsbergs gata, med bara ett staket som avgränsning. Än så länge har inga bullermätningar gjorts, men det planeras i Botaniskas regi. Bullret bedöms komma i första hand från den starkt trafikerade Dag Hammarskjölds-leden, i andra hand Carl Skottsbergs gata.

Med start hösten 2023 kommer Botaniska bygga nya växthus och besökscentrum, med regionens fastighetsförvaltning som projektägare. Det innebär att tung trafik kommer att belasta Carl Skottsbergs gata under omkring fem år framöver. Risken att olyckor inträffar ökar därmed, och Botaniska vill med detta föra fram den här informationen så att åtgärder kan vidtas. Det är Botaniskas uppfattning att

trafiksituationen kommer behöva lösas i ett gemensamt arbete med alla olika aktörer som är inblandade. Botaniska vill gärna vara en del av det arbetet.

Summering

Vi på Botaniska vill betona att en botanisk trädgård är en forskningsinstitution som håller levande växtsamlingar i syfte att bevara och forska på växter och den biologiska mångfalden.

Botaniskas utgångspunkt är att de träd som finns på Skandia Fastigheters mark fortsatt behöver ingå i samlingarna och skyddas mot störningar.

Vidare är det Botaniskas uppfattning att trafiksituationen kommer behöva lösas i ett gemensamt arbete med alla olika aktörer som är inblandade.

Med vänliga hälsningar,

Hanna Tornevall

Förvaltningschef, Göteborgs botaniska trädgård

hanna.tornevall@vgregion.se tel 0736-654041

Bilaga 1. Träd vid fastighetsgräns mellan Botaniska och Skandia Fastigheter

Nedan följer en lista med de träd som står i gränsområdet mellan Göteborgs botaniska trädgård och det blivande skolområdet som ägs och förvaltas av Skandia Fastigheter. De träd som vi anser ha ett mindre värde är inte upptagna i texten nedan. Alla registrerade träd i trädgården har ett eget accessionsnummer för att lätt kunna identifieras. Dessa anges i början av varje träds vetenskapliga namn.

1975-3744 *Malus toringo*. (nr 1) Denna rönnbärsapel utgör tillsammans med fyra exemplar i arboretet trädgårdens innehav. Det här exemplaret är det enda inne i trädgården. Det är också det enda välformade exemplaret som vuxit fritt och därför fått utveckla sin habitus till skillnad från de fyra övriga i arboretet. Vårt bestånd utgör också frökälla och frön samlas varje år till E-plantsprojektet i Sverige. Vi betraktar det som ett mycket värdefullt träd.

1970-3810 *Carya ovata* (nr 2) Stort och vackert exemplar av skidhickory. Släktet förekommer mycket sällsynt i Sverige varför alla hickoryarter som går att få att trivas här är ytterst värdefulla att skydda och bevara.

1918-3775 *Carya cordiformis* (nr 3) Mycket stor och gammal bitternötshickory vid god vigör. Kanske Nordens största exemplar av sin art. Tillhör de första träd som planterades här för över hundra år sedan. En av våra allra värdefullaste individer.

1974-3729 *Catalpa speciosa* (nr 4) Denna praktkatalpa är ännu inte så stor, men utgör ett av endast två exemplar totalt i våra samlingar och vi betraktar det därför som ett träd som måste skyddas.

1953-0043 *Euonymus hamiltonianus* ssp. *sieboldianus* (nr 5) Ganska gammalt exemplar av tokyobened, som härmed visat sig klara av styva lerjordar i Göteborgsområdet. Detta gör den intressant ur odlingssynpunkt och definitivt till ett träd värt att skydda. Arten förekommer endast i botaniska trädgårdar.

1918-3788 *Magnolia acuminata* (nr 6) Ett mycket gammalt och fantastiskt vackert exemplar och representant för arten poppelmagnolia. Den äldsta magnolian i trädgården, ett av de första träden som planterades. Trots sin storlek är det ett olämpligt träd att ha där barn vistas. Rötterna är känsliga för markbelastningar och tål absolut inte tramp och spring. Eftersom dess kronbyggnad uppmuntrar till klättring kommer det att hamna i ett utsatt läge om det hamnar på den framtida skolans område. Det uppvisar kaviteter och andra stamskador vilket gör det till en säkerhetsrisk. Besiktning och åtgärder behövs för att lätta kronan och stabilisera trädet.

Karta över träd vid fastighetsgräns. Befintlig fastighetsgräns ses som streckad linje. Botaniskas förslag till område som behöver skyddas markeras med rött streck (ett alternativ med blått). Träden är inringade och har nummer, se lista ovan med beskrivning.